

Tweede bestuursrapportage en begroting Westerkwartier 2022

**Mark Veenstra
Hans Koenders
Joachim Bekkering
Henrica Bergsma
Anne van der Laan
Sandra de Wit**

Tweede bestuursrapportage 2021 en begroting 2022

We bespreken de tweede bestuursrapportage en de begroting voor 2022. We hebben het alweer over de laatste periode van deze eerste raadsperiode van gemeente Westerkwartier. De begroting gaat over 2022, waarin verkiezingen voor een nieuwe raad. We krijgen dan ook vandaag vast een doorkijkje in de ideeën van de verschillende fracties. Wij zijn heel benieuwd.

We kijken terug op een periode met veel ontwikkelingen, waarin veel dingen voor het eerst gebeurden in onze gemeente. Het was ook een hele bijzondere periode, een pandemie als die door Covid kenden we niet eerder.

De gemeente Westerkwartier is zich gaan vormen. We zien steeds meer de contouren en de invulling van onze mooie gemeente. Bij de behandeling van zowel de bestuursrapportage als de begroting zullen wij aangeven hoe wij kijken naar de verdere ontwikkelingen. We nemen daarbij in ons achterhoofd het DNA geformuleerd voor het Westerkwartier, en wat dat voor ons betekent.

De tweede bestuursrapportage 2021

We zien allereerst een overzichtelijk document, met zoals te verwachten verschillende grotere afwijkingen. Immers zowel de coronagevolgen, als de herijking van het gemeentefonds blijven nog boven de markt hangen. Positief is, dat er in elk geval een vergoeding voor de meerkosten komt, evenals voor de WMO en de jeugdwet. De echte actualisatie volgt nog, de invloed op de financiën moet dus nog duidelijk worden.

Zoals in de inleiding van de bestuursrapportage wordt verwoord is er een mooie ontwikkeling gaande ten aanzien van het "in control" komen van de organisatie, waardoor we steeds meer inzicht krijgen in de financiën. De fractie van de PvdA herkent dit, de organisatie wil tevens blijven leren en wij juichen dat dan ook alleen maar toe. Een belangrijk aandachtspunt blijft wel de ervaring van de inwoners met ons als gemeente. Inwoners zijn lang niet allemaal tevreden over de gemeente. Nu moeten we reëel zijn, 100% tevredenheid zullen we niet bereiken, maar met betrekking tot de bereikbaarheid van de gemeente kunnen wij ons wel voorstellen dat verbetering nodig is en mogelijk is. De gemeten waarden rond de snelheid van telefonische bereikbaarheid laten een positieve ontwikkeling zien. Die ontwikkeling moet worden voortgezet en we moeten na blijven denken over hoe de ervaring van inwoners nog beter wordt. We willen immers een gemeente zijn die naast haar inwoners staat, niet er tegenover. Wij gaan voor bereikbaarheid in de breedste zin van het woord, een gemeente die **Dichtbij** haar inwoners staat, dat betekend onder meer een goede telefonische bereikbaarheid en toegankelijke website naast het waar nodig faciliteren, helpen en ondersteunen van inwoners.

Door onderwerpen als, Covid, de WMO, de jeugdwet, rijden we als gemeente in de mist, dat vraagt om temporiseren, niet om stevig remmen, leerde ik van mijn rijinstructeur. Wij denken dan ook dat de richting die is gekozen, om te blijven investeren, initiatieven te blijven nemen en uitvoeren een belangrijke is.

In de begroting 2022 zien we daar de gekozen richting verwoord, waar we graag op reageren.

De wensboom

Vorig jaar om deze tijd hoopten en verwachtten we nu een stuk meer afstand van Covid te hebben genomen. Als we nu om ons heen kijken dan moeten we helaas een andere conclusie trekken. Ook de komende maanden zal het hard werken worden op veel gebieden. We zijn tevreden met de wijze waarop er tot nu toe is omgegaan met Covid-19, ondersteunend naar de inwoners, informierend naar de raad, actief handelend. Daardoor hebben er alle vertrouwen in dat we ook de komende tijd de goede dingen doen. Wel vragen we daarbij extra aandacht voor de zorg, die naast het zorgen voor kwetsbare inwoners te maken heeft met personeelstekorten. Komende maanden kan het in verschillende organisaties wel eens heel nijpend worden. Wij vragen ook hierin een actieve rol van de gemeente, zodat inventief, creatief hulp en ondersteuning geboden kan worden waar dat maar kan.

De ontwikkelingen in de gemeentelijke organisatie vragen veel van de medewerkers, de gemeente moet hierin een goed werkgever zijn voor zijn medewerker, belangrijk dan ook om in medewerkers te blijven investeren.

Afgelopen maanden hebben we met onze leden gesproken over de prioriteiten die we zouden moeten hebben voor onze gemeente. Op de “kom in Zuidhorn markt” spraken we met passanten over hun ideeën over de gemeente en konden ze een wens in de wensboom doen. We gebruiken de input van inwoners naast onze eigen ideeën bij het kijken naar de toekomst, 2022, en verder.

Huisvesting

In de begroting lezen we dat in de woonvisie 2020-2025 is afgesproken dat er per jaar tussen de 170 en 240 woningen per jaar moeten worden opgeleverd. Onze fractie ziet in de beantwoording van technische vragen dat de verleende omgevingsvergunningen als indicatie wordt gezien van of dit gehaald wordt. Wij zijn wel benieuwd of dit een reële voorspeller is, wethouder kunt u hier iets over zeggen?

Tevens vragen wij ons af of de geformuleerde ambitie nog voldoende antwoord geeft op de actuele situatie rondom wonen. Wij concluderen dat sociale huurwoningen op veel plaatsen nog niet voldoende beschikbaar zijn, tevens is er een tekort aan woonmogelijkheden voor jongeren en ouderen. Hoe weten we echt waar de vraag licht, en hoe groot die is? Immers weten we echt welke jongeren of ouderen wensen hebben? We zijn ook benieuwd naar hoe de wethouder kijkt naar initiatieven in andere gemeentes die zijn ontstaan om versnelt woningen beschikbaar te krijgen voor de groepen inwoners die daarom vragen?

In de regio zien we verschillende voorbeelden van ingezette acties, maar ook verder in Nederland zijn er wellicht goede voorbeelden te vinden. Wij denken dat er gebouwd moet worden voor de middeninkomens, dit zal ook zorgen voor beweging in het segment koopwoningen, we zien hierop graag een reactie van de wethouder.

De grondpositie van de gemeente baart ons zorgen, we willen dan ook vragen hier kritisch en actief naar te kijken en te handelen. En daar waar we grondposities hebben, ook te kijken naar mogelijkheden die er zijn om de aankoop van een woning betaalbaarder te maken, hoe denkt de wethouder hierover?

Om zoveel mogelijk woningen te behouden voor onze inwoners, komen wij met een motie: “Woningen uit handen beleggers houden”. Hiermee willen we voorkomen dat de huizen die er zijn in het Westerkwartier in handen van speculanten raken. Om de positie van zij die willen kopen, huren, gewoon wonen te verbeteren vragen wij van de gemeente een actieve houding, de gemeente als regisseur. Wat ons betreft hoort daar een actief grondbeleid bij en actieve communicatie met coöperaties over hun plannen. Hoe wordt die regierol van de gemeente op het gebied van wonen nu opgepakt?

Huisvesting gaat ook over de huisvesting van onze ambtenaren, ons als raad. De eerste horde in deze uitdaging is genomen, goed dat voor Novatec, het werkvoorzieningsschap, de schop bijna in de grond kan. De komende maanden komt informatie los die onze visie op de huisvesting van ambtenaren en raad zal kleuren. Wij willen onze keuze laten beïnvloeden door het overzicht wat volgt, daarbij zijn naast kosten ook te bereiken duurzaamheid, mogelijkheden qua circulair gebruik maken van panden en efficiency belangrijk. Ook bereikbaarheid voor inwoners en toegankelijkheid voor mensen met een beperking zal onze keus beïnvloeden.

Welke keuze wij ook maken, het kunnen bereiken van de gemeente, het zichtbaar zijn als gemeente, vinden wij erg belangrijk. Wij zien dan ook zeker een rol voor dorpshuizen in deze. Wanneer die zo breed mogelijk worden gebruikt, bijvoorbeeld om de gemeente een loket te bieden, dan kan het mes aan twee kanten snijden. De gemeente kan **Dichtbij** inwoners zijn en de dorpshuizen hebben weer een extra gebruiker waardoor bestaanszekerheid van de dorpshuizen beter worden geborgd.

Duurzaamheid

Ook op het gebied van duurzaamheid vragen we een actieve rol van de gemeente. De gemeente neemt het voortouw en laat door middel van voorbeeldgedrag zien dat er vele manieren zijn om te verduurzamen. Het is urgent om juist nu diegenen die op achterstand komen door minder goed geïsoleerde huizen te helpen. Zij zien hun woonlasten enorm stijgen. De stijgende energieprijzen komen daar nog eens overheen. Deze mensen willen we graag een steuntje in de rug geven, daarom dienen we samen met GroenLinks de motie met betrekking tot energiearmoede in. Daarnaast moeten wat ons betreft de al gestarte energiecoaches maximaal ingezet worden om deze doelgroep te ondersteunen en begeleiden.

Ook vinden we het belangrijk om ondernemers goed mee te nemen bij de duurzaamheidsvraagstukken. Wordt echt alles gedaan om de grote daken te benutten? Welke verder duurzaamheidsvragen liggen er bij hen? De warmtetransitie vraagt veel, de fractie van de PvdA denkt dat het belangrijk is hierin breed in te zetten, breed te kijken naar toekomstige energiebronnen. Het lijkt wellicht logisch om te kijken naar energie als toekomstige bron. In ons landelijke gebied zijn er echter meer opties als aardwarmte, groengas, hout en biomassa. Wij horen graag van de wethouder op welke manier de onderzoeken naar de verschillende energiebronnen wordt opgepakt. Onze fractie denkt dat om de warmtetransitie breed mogelijk te maken en energiearmoede zo veel mogelijk te voorkomen, een brede inzet van duurzame energiebronnen nodig is.

De financiële instrumenten als de duurzaamheidsleningen die er zijn om verbeteringen op het gebied van isolatie, zonnepanelen en andere energiebesparende maatregelen te treffen, moeten we actief blijven promoten. Nog veel mensen zijn hier onvoldoende van op de hoogte of zien op tegen de administratieve uitdagingen. Hierin is ondersteuning nodig en die ondersteuning moet ook bekend en vindbaar zijn. Verder is de fractie van de PvdA benieuwd in hoeverre er gekeken is naar andere mogelijkheden in andere gemeenten, kortom, hoe staat het met de uitvoering van onze motie "Best practices" door ons ingebracht op 7 juli 2020?

Leefbare dorpen

Onder leefbaarheid valt natuurlijk veel. Onze leden, maar alle inwoners vinden dit natuurlijk een heel belangrijk punt. Vaak ook heel zichtbaar. In onze wensboom hingen vele wensen die te maken hebben met onze omgeving, openbaar groen, de netheid van onze stoepen en straten. In juni van dit jaar hebben we de "kwaliteitsvisie openbare ruimten" vastgesteld. We kozen voor het verhogen van het niveau van onderhoud. Afgelopen zomer, vrij nat zoals we nog weten, tierde het onkruid her en der welig. Dat gaf vele vragen, ook naar onze fractie.

Zoals aangegeven, er was al vastgesteld dat we het onderhoudsniveau omhoog willen brengen, maar wanneer zien onze inwoners daar iets van? Stellen we ze goed genoeg op de hoogte? In de communicatie over dit soort onderwerpen ziet onze fractie een aandachtspunt.

Onder leefbaarheid valt ook het **onderwijs**. Wij zien een positieve ontwikkeling als het gaat om de duurzaamheid van scholen. De keuze om nu de Lindenburg en de Nijeborg te renoveren past goed in de duurzaamheidsgedachte en bij de circulaire bouw. Gebruiken wat je hebt, wel moderniseren, verbeteren waar nodig. Om te komen tot een zo optimaal mogelijk leerklimaat, zijn naast voldoende en goed gekwalificeerde leerkrachten ook gebouwen nodig die aansluiten bij de huidige ideeën over onderwijs geven. Daarnaast juichen wij enorm toe dat leerlingen van de verschillende stromen ook samen onderwijs volgen, elkaar kennen, van elkaar leren.

Een mooie ontwikkeling zien we in Marum, de bouw van het IKC. We zijn benieuwd naar de beantwoording op de vragen die we gesteld hebben over het niet begrote fietspad. Kan de wethouder hier een reactie op geven? Voor wat betreft het Lauwers College in Grijpskerk moet er wat ons betreft snel een oplossing komen. Immers de school groeit al jaren uit zijn jasje en loopt nu tegen grenzen aan. In dit geval zou nieuwbouw op een andere locatie wenselijker zijn, zodat er woningbouw op de huidige bestemming kan plaats vinden. Wij dienen hiertoe een motie in samen met GroenLinks.

De druk op eigenlijk alle vrijetijdsonderwerpen **sport, cultuur en recreatie** is de afgelopen Covid jaren groot. De aandacht voor gezondheid, bewegen en ontspanning ook. De impulsen die er zijn voor sport voor zowel volwassenen als voor kinderen vinden we erg belangrijk en we zijn dan ook blij dat de stimulerende werking van het Sportakkoord verder kan gaan in 2022. Het programma de School in Beweging krijgt voortgang en kijkend naar de positieve invloed van bewegen op kinderen juichen we dit natuurlijk enorm toe!

Zoals het nu nog lijkt, kunnen we in november weer genieten van het sprookje in Tolbert. Een van de vele culturele uitingen die in onze gemeente plaatsvindt. Velen kennen het sprookje wellicht, zijn er zelf geweest. Cultuur is een van de belangrijke pijlers in onze samenleving, het verbindt, verdiept, ontspant, geeft kleur aan wie we zijn. De vastgestelde cultuurvisie geeft richting voor de komende jaren. Wij hopen dat cultuur, in welke vorm dan ook, daardoor ondersteund wordt en verder kan ontwikkelen. Waarbij we het belangrijk vinden om vanaf jeugdige leeftijd kinderen in aanraking te laten komen met de verschillende vormen van kunst en culturele uitingen.

Om fijn te leven in onze mooie gemeente vinden onze inwoners het belangrijk de gemeente **Dichtbij** te weten en te ervaren. De fractie van de PvdA vindt het belangrijk dat de gemeente zich dienstbaar opstelt, de dienstverlenende overheid. Dat zit in de basishouding, in hoe de telefoon opgenomen wordt, in hoe er uitleg wordt gegeven ook als je als inwoner ergens vragen over hebt en dat vraagt om een meer dienstverlenende houding vanuit de organisatie. De ombudsvrouw schreef hier in haar jaarverslag ook ware woorden over. De komende maanden evalueren we het werk van de ombudsvrouw, we kijken uit naar deze evaluatie. Wij zijn ook van mening dat deze belangrijke en onafhankelijke functie hoort bij een gemeente, de gemeente kan helpen, bijvoorbeeld om te leren van situaties die anders kunnen of anders hadden ontmoeten.

Gezondheidsbeleid

Sociaal domein

De fractie van de PvdA is blij te lezen dat de voorgenomen bezuinigingen op het sociaal domein geschrapt zijn. De taakstelling van 1,4 miljoen euro is losgelaten en dat lijkt ons ook een erg verstandig besluit. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er niet kritisch gekeken moet worden naar de manier waarop we de kosten die in het sociaal domein gemaakt worden kunnen beïnvloeden. De rekenkamer heeft onder meer op vraag van de fractie van de PvdA

onderzoek gedaan naar de stuurmogelijkheden in het sociaal domein. Dit heeft waardevolle gegevens opgeleverd. De komende maanden werken we aan het vervolg. Wij vinden het belangrijk dat inwoners hulp krijgen die ze nodig hebben en dat zal dan ook de inzet zijn tijdens de gesprekken over de sturingsmechanismen en mogelijkheden.

Bereikbaarheid en vindbaarheid

Wanneer inwoners hulp nodig hebben op gebied van gezondheid, dan bevinden ze zich vaak in een kwetsbare fase of periode in hun leven. Het is dan des te belangrijker dat hulp makkelijk vindbaar is. Onze fractie krijgt signalen dat hier een verbetering nodig is. De beweging is te komen tot één toegang bij vragen op gebied van zorg en ondersteuning. Het is dan extra belangrijk dat de medewerkers die de ingang bemensen beschikken over de juiste competenties en mogelijkheden om inwoners snel en adequaat te helpen en zo nodig toe te leiden naar daar waar ze moeten zijn.

Armoede

Afgelopen raadsperiode hebben wij kunnen bereiken dat gezinnen met kinderen die leven van een inkomen lager dan 130% van de bijstandsnorm gebruik kunnen maken van verschillende regelingen die hun inkomen aanvullen. Mensen in deze doelgroep hebben het nog steeds niet makkelijk, zeker niet met een steeds ingewikkelder wordende maatschappij. Dat vraagt maximale inzet aan de voorkant om erger, aan de zogenaamde achterkant te voorkomen. Wij vinden het belangrijk dat er vrijwilligers bij dit soort taken worden ingezet, zoals van Humanitas. Tijdens een bijeenkomst afgelopen vrijdag zagen we een aantal voorbeelden van activiteiten door hen georganiseerd. We spraken met ervaringsdeskundigen en zij kunnen heel goed uitleggen waarom juist hulp van een vrijwilliger zo bijdragend is. Opvallend is wel dat de hulpvragen die binnenkomen bij Humanitas veranderd. De ondersteuning die door hen geboden worden bij de aanloop naar GKB trajecten is geheel gestopt. Er komen geen aanvragen meer binnen. Die vragen kunnen niet weg zijn, kan de wethouder antwoord geven op de vraag wie die ondersteuning dan nu op zich neemt? En of dat dan een passend en efficiënt alternatief is? Een tweede opvallende punt is de aanmeldingen bij de Stichting Leergeld. Alle aanmeldingen kwamen van Humanitas. Echter er zijn veel meer organisaties die zouden kunnen en zouden moeten verwijzen. Immers we willen graag dat kinderen de middelen krijgen die ze nodig hebben om te kunnen leren, spelen en ontwikkelen. De aanvragen voor laptops voor 17 tot 20 jarigen die MBO, HBO en WO volgen, bioscoopbonnen, sportkosten vergoedingen zijn heel minimaal. Zijn deze regelingen voldoende bekend bij de jongerenwerkers en schuldhulpverleners? We moeten niet vergeten dat de gemeente hierin een faciliterende rol heeft, begrip toont en in contact blijft met inwoners juist bij ingewikkelde vragen. Voor 2022 willen wij middels bijgaande motie "Onderzoek kosten 130% regeling voor alle inwoners" onderzoeken wat de kosten zijn wanneer de regeling uitgebreid wordt naar alle inwoners. Het doel is te beoordelen of het mogelijk is voor alle inwoners die een inkomen hebben dat lager is dan 130% van het minimum, aanvulling vanuit de verschillende regelingen te organiseren. In een vervolg op dit onderzoek bekijken we dan of de uitkomsten leiden tot een vraag om bijstelling beleid.

Daarnaast dienen wij een motie in die regelt dat mensen in de bijstand maximale giften kunnen ontvangen van 1200 euro. Het vaststellen van dit bedrag is een bevoegdheid van het college. Wij dienen hiertoe een motie in met als titel "Maximeren giften".

Natuur en landschap

Tijdens het raadsoverleg over de begroting is ingesproken door Dhr. H. van der Dong over lichtverontreiniging. Eerder is er binnen de raad ook gesproken over dit onderwerp en zagen we indrukwekkende foto's van het verschil tussen wel en geen extra aandacht en beleid gericht op het reduceren van lichtverontreiniging. Zowel voor onszelf als inwoners maar ook voor de dieren levend in onze gemeente heeft het reduceren van lichtverontreiniging een positieve invloed. Wij vragen middels motie "Mag het licht uit" die we samen met GroenLinks indienen om het opstellen van een beleid rond het gebruik van licht, waarbij naast

straatverlichting ook reclameverlichting een onderwerp is. In dit beleid is het van belang stil te staan bij de acties die nodig zijn om te komen tot een evidente afname van lichtverontreiniging, maar zeker ook voor onderwerpen als beleefde veiligheid en inbraakrisico's.

Vanuit het oogpunt van onze leden en vanuit de kijk van inwoners, die we bijvoorbeeld spraken bij onze wensboom of tijdens de verschillende werkbezoeken en telefoongesprekken die we voeren met inwoners, krijgen we vragen en ideeën voor verbeteringen. We horen ook goede voorbeelden en trots.

Het meest opvallend is de terugkerende gesprekken over contact, ervaren afstand en actie, uitvoeren van ideeën waarbij inwoners ook samen willen werken, mee willen doen. Het DNA van de gemeente zou wat ons betreft dan ook kunnen staan voor Doortastend, Nabij en met Allen.

Tolbert, 10 november 2021
Namens de fractie van de PVDA Westerkwartier,
Sandra de Wit, fractievoorzitter

